

Recensie Tentoonstelling

Petromelancholia is t/m 19/11 te zien in Brutus, Rotterdam. Info: brutus.nl
●●●○○

Doemscenario's en stank, maar ook verrassing

OLIEKUNST

Hoe ziet de wereld eruit voorbij de olie? Dat is de vraag van de expositie *Petromelancholia* in Rotterdam.

Door onze redacteur **Toef Jaeger**

Altijd als het op is, is het leeg, luidden de wijze woorden van Winnie de Poeh decennia geleden. De woorden zijn alleen maar meer waarheid geworden, en ze zijn onverminderd van toepassing op de tentoonstelling *Petromelancholia*, een expositie waarin wordt ingegaan op de vraag wat de gevolgen zijn van een leven voorbij de olie (industrie).

Zo eenvoudig als Winnie de Poeh dacht over iets wat 'op' is, denken de 32 hedendaagse internationale kunstenaars in deze expositie er niet over. De inzet is hoog, blijkt uit de introductie van de tentoonstelling: „In tegenstelling tot de vele tentoonstellingen die doemscenario's bezingen of open deuren intrappen over de klimaatcrisis, reflecteert *Petromelancholia* op de erfenis van het olietijdperk en de nieuwe betekenis die dit verleden onherroepelijk zal krijgen. Wat heeft olie ons gebracht, zowel materieel als vooral cultureel, en wat zou kunnen verdwijnen of veranderen?”

Inderdaad trapt niet iedereen open deuren in. Al meteen aan het begin van de expositie word je begroet door swingende kunstbloemen: niet de wind laat ze bewegen, maar dankzij elektriciteit dansen ze rond, vergezeld door disco-lichtjes. 'Revival' heet het werk van de Koreaans-Amerikaanse kunstenaar Rachel Youn (1994). De absurditeit van de toekomst waarin de natuur bestaat uit

elektrisch aangedreven kunstbloemen is origineel en ondanks de ernst ook opgewekt.

Ook de Japanse kunstenaar Rumi-ko Hagiwara (1979) weet op een goeie manier de absurde toekomst te vangen. In haar installatie gaat ze in op Shell: op een spiegelende schelp liggen allemaal kleine schelpjes en prullaria, daarboven draaien plastic wolkjes. En voor wie wil is er ook nog de mogelijkheid tot participatie. De toeschouwer wordt namelijk uitgenodigd het 'Shell-lied' te zingen en zichzelf te begeleiden met enkele ritmische instrumenten. Onder een tamelijk eenvoudige melodie-lijn bezing je de 'toekomst' van Shell: „Welcome. We are excited to update you on how we are positioning Shell”, luiden de eerste regels, waarna je een staaltje 'greenwashing' krijgt en een coda waarin het vertrouwen wordt uitgesproken dat resultaten uit het verleden 'hoop' bieden over alle goede bedoelingen.

Hagiwara en Youn zijn samen met het kunstenaarsduo Leonhard Müller en Robin Klengel het verrassendst in hun bijdrage. De Oostenrijkers Klengel (1988) en Müller (1987) maakten namelijk de video 'Operation Jane Walk', een computerspel waarin actiefiguren een stadswandeling maken. De actiefiguren bewegen zich door een dystopisch New York waar oliedag de architectuur van de stad heeft bepaald.

Barbie

In deze drie werken mag dan nog wrange humor verborgen zitten, dat geldt voor de meeste niet, zoals alleen al blijkt uit titels als 'Suffocation' (een stikkende vrouw in een plastic zak), 'Fontein der tranen' of 'What remains at the ends of the earth?' Hetzelfde geldt voor de vele video's waarin vaak havens en raffinaderijen terugkeren. In een zaal

'Last oil barrel' van Alessandro Balteo-Yazbeck.

'Revival' van Rachel Youn.

FOTO SAAD-HOOGENDOORN

waarbij in drie videowerken olie, ver- voor en de leegte centraal staan, vraag je je af of de overvloed aan beeld en geluid een statement is. Ongetwijfeld zijn ze bij elkaar gezet omdat er een verband tussen zit, maar de overvloed werkt niet (tenzij dat het statement is natuurlijk: overvloed is altijd slecht en dat kan je hier letterlijk voelen, horen en zien).

Het opentrappen van deuren wordt helaas dan ook niet helemaal vermeden in deze expositie. Ja, er

zijn afzonderlijk originele werken die verrassend zijn, maar door de zwaarte van de theorie die boven de tentoonstelling hangt, de bombast van grote woorden en de stank van olie en plastic (tip: neem van tevoren wat paracetamol in) houd je aan het slot toch vooral het idee over dat doemscenario's wederom zijn bezongen zoals ze steeds vaker worden bezongen.

'Everything is plastic, it's fantastic!' luidt een van de teksten die de kijker

wegwijs moet maken door de expositie, met een mooie knipoog naar Barbie. Om daarna te komen tot het standaard doemscenario waar juist zo voor gevreesd werd in de opzet: „Als het erger wordt zullen Barbie en He-Man de mensheid overleven. Plastic zal nog bestaan in een wereld zonder zijn scheppers”, is het statement erbij. Dat is waar natuurlijk, maar laten we hopen dat dat ook geldt voor die kunstmatige disco-bloemen.

GIESKES-STRIJBIS PODIUMPRIJS 2023

Winnaars Well Made Productions en theatermaker Steef de Jong

Door onze cultuurredactie

AMSTERDAM. De Gieskes-Strijbis Podiumprijs 2023 is uitgereikt aan creatief productiebureau Well Made Productions en theatermaker Steef de Jong. Ze krijgen de prijs voor hun bijdragen aan de kwaliteit en de diversiteit van de podiumkunsten in Nederland. Beiden ontvangen zestigduizend euro, naar eigen inzicht aan te wenden ten behoeve van hun artistieke ontwikkeling.

De drie overige genomineerden waren Ilay den Boer (theater- en documentairemaker), Fresku (rapper

en cabaretier) en Nastaran Razawi Khorasani (theatermaker en actrice). Zij krijgen elk een geldbedrag van tienduizend euro. Met anderhalve ton aan prijzengeld is de Gieskes-Strijbis Podiumprijs de grootste podiumprijs van het land.

Volgens de jury, onder leiding van Martijn Buser, artistiek directeur bij Gaudeamus, verdient Well Made Productions de prijs omdat hun producties op een urgente manier „onbekende verhalen vanuit bi-cultureel perspectief tonen aan het publiek.” Afgelopen seizoen was Well Made Productions, in 2015 opge-

Steef de Jong. FOTO RAUWKOST FILM

richt door creatieve producenten Samora Bergtop (1978) en Ellen Tjon A Meeuw (1975), mede verantwoordelijk voor de veelgeprezen voorstelling *The Story of Travis*, geregisseerd door Romana Vrede en gese-

lecteerd door de Toneeljury voor het Nederlands Theater Festival. Volgens de Gieskes-Strijbisjury zijn ook de toekomstplannen „overweldigend”: „Zowel binnen de podiumkunsten als daarbuiten, in de film en televisiewereld.”

De jury roemt theatermaker, regisseur, liedjesschrijver en beeldend kunstenaar Steef de Jong (1983) als „een kunstenaar in hart en nieren, mede oorspronkelijke en eigenzinnige ideeën. In zijn voorstellingen toont hij het tegenovergestelde van de werkelijkheid en biedt daarmee een zeer welkom escapisme in het podi-

umkunstenlandschap. Zijn producties zijn uniek in Nederland, vanwege het lef en de durf om een stoffig en overboord verklaard genre, de operette, opnieuw urgentie te geven.”

In augustus ontving De Jong al de Erik Vos Prijs en in mei de Johan Kaart Prijs. Zijn voorstelling *De dappere Soldaat*, een ironische operette, werd geselecteerd door de Toneeljury voor Het Nederlands Theater Festival. Afgelopen vrijdag werd de voorstelling nog uitgeroepen tot de favoriet van De Wijkjury Jong Amsterdam.